

Raad voor Duurzame Medezeggenschap

De medezeggenschap in organisaties blijft een interessant fenomeen. De ondernemingsraad wordt wettelijk geschraagd door de Wet op de Ondernemingsraden (1950). Het mooie van die wet is dat bijna iedereen vindt dat de wet nog voldoet. Natuurlijk zijn er wat aanpassingen geweest. Maar de wet staat!

Maar toch staat er ook een aantal bijzondere vertrekpunten in. Zo zijn er flink wat verplichtingen voor de werkgever en voor de toezichthouder, maar zijn er geen echte verplichtingen voor de werknemer, voor de ondernemingsraden. De WOR spreekt over ondernemingsraden, maar dekt het woord nog wel de lading? In de wet staat dat de ondernemingsraad rekening houdt met de organisatie en de mensen. Het woord ondernemingsraad vertegenwoordigt wellicht te veel de onderneming en te weinig de mensen in de onderneming en de stakeholders rondom de onderneming. Wat rondom de onderneming plaatsvindt, heeft steeds meer impact op mens en organisatie. Van klimaat effecten tot en met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Maar ook discussies over inclusie en diversiteit. De klant die steeds meer eist. De patiënt die cliënt is geworden. De burger die klant is geworden. De klant die een prospect wordt. De mens die functionaris is geworden. De organisatie die steeds meer automatiseert en digitaliseert en dat ook van functionarissen vraagt.

Dat is voor ons reden om eens met een andere blik naar de ondernemingsraad te kijken. In welke context is de ondernemingsraad ontstaan en waar loop je vandaag tegenaan als ondernemingsraad, maar ook als bestuurder en toezichthouder?

Deze krant is gedrukt op landbouw afval

Deze krant is primair een online medium, maar voor gebruik op het landgoed is een beperkte oplage op papier gedrukt. Het papier van Paperwise dat we hiervoor gebruiken bestaat voor 85% uit landbouwafval dat voorheen in de verbrandingsoven terecht kwam.

IS ER NOG BEHOEFTE AAN EEN ONDERNEMINGSRAAD?

We zien in ieder geval dat er steeds minder tijd aan medezeggenschap besteed wordt. Maar is het niet zo dat je juist in deze complexe tijd meer tijd aan elkaar moet besteden? Om verbonden te blijven, om elkaar te blijven begrijpen, om te begrijpen waar we aan werken?

Vaak hoor ik van bestuurders en toezichthouders dat ze verwachten van de ondernemingsraad dat ze het niveau van de 'boardroom' aan moeten kunnen. De verwachtingen zijn hoog, de vraagstukken nemen toe en tegelijkertijd is er minder tijd voor ondernemingsraadwerk.

Participatie is echt iets anders dan medezeggenschap

Wel zien we dat er tijd besteed wordt aan participatie; werknemers mogen meedenken met vragen van de werkgever en mogen met initiatieven komen. De organisatie(structuur) wordt platter. Mooi dat participatie van werknemers als belangrijk wordt gezien. Samenwerken kan ook alleen als je samen participeert. Maar medezeggenschap in de ondernemingsraad is echt iets anders. Dan wil je, mag je, moet je ook meedenken met de strategie van de organisatie. Over ethische vraagstukken, over investeringen, over de aansturing van de organisatie, over de financiën, over de SDG's, over natuurlijk het wel en wee van alle mensen.

Maar hoe doe je dat met minder tijd, met steeds minder mensen die zich verkiesbaar stellen voor de onderne-

mingsraad? Minder tijd, meer stress, meer uitval... de ratrace is al een poosje bezig. Geen tijd, doorgaan, doorgaan, geen tijd. En waarvoor en voor wie? Herbezinnen, wat was ook alweer de bedoeling, hoe kom je uit die negatieve vicieuze cirkel die steeds meer energie kost? Dat geldt ook voor de ondernemingsraad. Waarom doen we wat we doen en klopt dat in de huidige context?

Organisaties die steeds meer automatiseren en digitaliseren en steeds minder de mens zien achter de functionaris. De functionaris die ook steeds meer moet digitaliseren en automatiseren. De kikkers zitten al een poosje in die pan. Niet alleen de temperatuur op aarde stijgt, maar ook in de pan met kikkers. Minder tijd voor de ondernemingsraad, minder ondernemingsraadsleden, minder ondernemingsraden. Natuurlijk kan je zeggen; is er dan wel behoefte aan een ondernemingsraad?

Is er nog behoefte aan een ondernemingsraad?

Naar mijn overtuiging moet je altijd behoefte hebben om die mensen die je organisatie dragen medezeggenschap te geven en daar als bestuurder in te investeren. Naar mijn overtuiging moet je als je in een organisatie werkt ook medeverantwoordelijk willen zijn. Die verbinding is juist essentieel in een wereld die steeds complexer wordt. Die steeds meer vraagt. Waarin de omgevingsfactoren een steeds belangrijkere rol gaan spelen.

► Lees verder op pagina 3

"Ze verwachten van de ondernemingsraad dat ze het niveau van de 'boardroom' aan zouden moeten kunnen"

De Campuskrant met een nieuwe naam:

'De Zonheuvel'

Campus Landgoed Zonheuvel is een unieke plaats waar meer dan 40 bedrijven samenwerken om de wereld er een beetje beter uit te laten zien. Behalve de unieke plek in het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, is ook de samenwerking uniek. De bedrijven en organisaties van diverse pluimage hebben samen iets met het landgoed. Met de biologische moestuin, met het openluchttheater, met het Maarten Maartenshuis, met de geschiedenis van het landgoed en; we hebben iets met de toekomst!

We zijn samen het SDG House, werken onder meer aan betere arbeidsverhoudingen, vinden de dialoog van groot belang en hebben oog en hart voor kunst en cultuur.

Iedere organisatie draagt bij aan het succes van de Campus. Het succes van de Campus is dat iedere organisatie bijdraagt. Een programmaraad is verantwoordelijk voor het jaarprogramma, van festival, bijeenkomsten met Jan Rotmans tot klassieke muziek in het openluchttheater. Bijeenkomsten met SDG trainees voor de medezeggenschap. Projecten rond bomen planten. Werken aan werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Leergangen voor zakelijk leiders in de culturele sector. Seminars en congressen over vraagstukken van morgen.

Steeds meer komt centraal te staan dat we werken aan de dilemma's van morgen. Aan vraagstukken die ook relevant zijn voor jouw organisatie. Over beter en slimmer werken, over sociale innovatie, over sturing en governance, over duurzaam facility management, over SDG's, over arbeidsverhoudingen, over medezeggenschap. Op de Campus denken we mee. Door anders te denken en anders te doen...

De Campus is er niet alleen voor de partners, maar voor iedereen die mee wil denken en mee wil doen. Heb je een vraagstuk, of een oplossing, meld je aan bij info@campuslandgoedzonheuvel.nl. Doe mee en word vriend/vriendin van de Campus!

Veel leesplezier!

Nog geen vriend/vriendin van Campus Landgoed Zonheuvel? Kijk op onze website en meld je aan.

Jaap Jongejan
directeur bestuurder Stichting SBI

www.campuslandgoedzonheuvel.nl

Column
Jaap Jongejan

In deze uitgave:

Leren op de werkplek

Een beetje zeggenschap gevraagd
Door Marc van der Meer

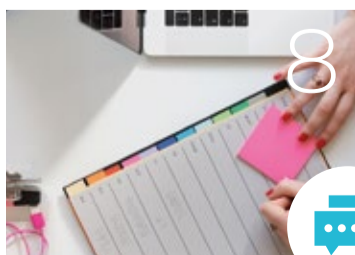

SDG's juist voor ondernemingsraden centraal

Verbeter de toekomst, begin bij de OR

Vier SDG Trainees in gesprek

Programma op Campus

Wat staat er te gebeuren de komende maanden?

Campus
Landgoed Zonheuvel

Voor samenwerking, bezinning en inspiratie

ZOMER VERTELPodium
ZONDAGMIDDAGEN
VOL VERHALEN, POËZIE EN SPOKEN WORD

7 AUGUSTUS - TATERWATER VERTELTHEATER
 'TUSSEN TWEE WERELDEN' - DE MABINOGI,
 MYTHISCHE VERHALEN UIT WALES

28 AUGUSTUS - VERTELKRING DRIEBERGEN & FRIENDS
 VERHALEN OVER HET LEVEN, DE LIEFDE, VERTROUWEN,
 VERRAAD, NATUUR EN AVONTUUR.

KOM OOK LUISTEREN EN RESERVEER JE TICKETS:
WWW.CAMPUSLANDGOEDZONHEUVEL.NL/PROGRAMMA

Zonheuvel Zomernachten 2022

**Klassieke muziek
in het openluchttheater
op vrijdagavonden!**

DATA: 01/07 + 12/08 + 26/08 + 02/09

ZONHEUVEL ZOMERNACHTEN WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

 Campus Landgoed Zonheuvel
 Elise Mathilola
 Martha Manders
 GEMEENTE
 UTRECHTSE HEUVELRUG
 KUNST EN CULTUUR

WWW.CAMPUSLANDGOEDZONHEUVEL.NL/PROGRAMMA

Unieke gastvrijheid op de Utrechtse Heuvelrug

- 30 vergaderzalen
- congreszaal tot 500 personen
- 110 hotelkamers
- 250 parkeerplekken
- 47ha groen, gelegen in Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

**Hotel & Conferentiecentrum
Landgoed Zonheuvel**

Onderdeel van Campus Landgoed Zonheuvel

- MEETING
- CONGRES
- EVENT
- HOTEL
- RESTAURANT

Amersfoortseweg 98 | 3941 EP Doorn | 0343 473500
www.landgoedzonheuvel.nl

ncd.nl

Hèt platform voor Leiderschap & Toezicht

EEN COMMUNITY MET LEDEN DIE
 EINDVERANTWOORDELIJKHEID
 DRAGEN ALS DIRECTEUR,
 COMMISSARIS OF TOEZICHTHOUDER

NCD

NEDERLANDSE VERENIGING VAN
 COMMISSARISSEN EN DIRECTEUREN

▼ *vervolg van pagina 1*

We zijn in korte tijd gegroeid van dorpseconomie naar wereldeconomie. Van een mechanische wereld naar een digitale wereld. Van een wereld met een verhaal naar een wereld van algoritmes. Wie houdt het bij? Wie haakt af? We zien het afhaken in de samenleving gebeuren. Maar laten we dat ook gebeuren in onze organisatie?

Herbezinning is noodzakelijk

Een herbezinning op medezeggenschap,

participatie en ondernemingsraden is dan ook bijzonder belangrijk. Medezeggenschap is geen bijwagen in de marge maar een essentieel onderdeel van de organisatie met dezelfde belangrijkheidsgraad als bijvoorbeeld de bestuurder en de toezichthouder. Daar is altijd tijd voor!

Dus medezeggenschap is geen taak waar geen tijd voor is, geen bijbaan, maar een rol die prioriteit heeft, omdat medezeggenschap onderdeel is van de strategie van de organisatie, werkt aan de verbinding met de steeds belangrijkere omgeving en verbinding kan maken tussen werkvloer en boardroom. Essentieel in ethische vraagstukken, onmisbaar in de verbinding en schakel in de strategie en onmisbaar in samen verantwoordelijk zijn voor de SDG's. De onmisbare vraag komt dan om de hoek kijken: maar hoe dan? Dat is de reden waarom Stichting SBI een groot onderzoek is begonnen naar de rol van de medezeggenschap. Met

een drietal vragen (zie ook verderop in 'De Zonheuvel').

Deze vragen en antwoorden zullen leiden tot een actieprogramma. Waarbij we zoeken naar een nieuwe balans in medezeggenschap en participatie. Een nieuwe balans in medezeggenschap, bestuurder en toezichthouder. Focus op de rol die de ondernemingsraad van morgen speelt.

Als partner, met tegenmacht, als criticaster en bouwer en vooral verantwoordelijkheid voor mens, organisatie en omgeving. We hebben in ons onderzoek de ondernemingsraad voorlopig een nieuwe naam gegeven. De Raad voor Duurzame Medezeggenschap. Duurzaam in de menselijke relatie, duurzaam in de continuïteit van de organisatie en duurzaam in relatie tot de omgeving.

Samenwerking met de Goldschmeding Foundation

De eerste stappen naar een andere ondernemingsraad (Raad voor Duurza-

me Medezeggenschap) willen we in samenwerking met de Goldschmeding Foundation zetten vanuit hun programma *Menswaardige Economie*. Dit programma faciliteert en versnelt de transitie naar een nieuw economisch denken en doen dat is gericht op de reële economie vanuit een relationeel perspectief en vanuit waarden zoals gemeenschap, meervoudige waardecreatie, bloei en welzijn. Daarin wordt rekening gehouden met de belangen van alle bij een onderneming en samenwerking betrokken stakeholders. In september van dit jaar maken we de vervolgstap in een convenant met 25 organisaties van waaruit minimaal 6, maar liever nog 12 ondernemingsraden, concreet aan de slag willen met een groeitraject richting een Raad voor Duurzame Medezeggenschap. Nu al interesse?

U kunt zich melden bij Frodo de Valk (frodo.de.valk@sbi.nl).

Jaap Jongejan,
directeur bestuurder Stichting SBI

Leren op de werkplek: een beetje zeggenschap gevraagd!

Enige tijd geleden heb ik heel nauwgezet de parlementaire enquête gevolgd over publieke dienstverlening. Volgens het rapport van de gelijknamige Commissie Bosman zit de publieke dienstverlening 'Klem tussen balie en beleid' (februari 2021).

Het gaat om de werking van belangrijke maatschappelijke sectoren: de arbeidsvoorziening, de belastingen, de rijbewijzen en Rijkswaterstaat. In deze sectoren is de informatievoorziening problematisch. Er zijn vaak ICT-problemen, maar vooral is de inzet van werkenden belemmerd. De belastingbetaler draait voor de meerkosten op.

Veel informatie wordt onder de pet gehouden, zo blijkt uit de gesprekken. In de kamer sprak Loek Schuler namens het CNV over leemlagen in de organisatie. Verschillende vertegenwoordigers van ondernemingsraden hadden het over een angstcultuur, wat bevestigd werd door hoogleraar Van Thiel. In de parlementaire enquête bleken de gesprekken over resultaten een eilandkarakter te hebben met onvoldoende directe communicatie tussen uitvoeringsorganisaties en parlement. Als deze situatie aan de orde wordt gesteld wordt de professional niet gehoord. Zijn

signaal bereikt wel zijn direct leidinggevende, maar die loopt vast op de scheiding tussen uitvoering en beleid. Een tweedeling in het arbeidssysteem, ieder volgens eigen hiërarchie, procedures en gefixeerde jaarplanningen. Accurate informatie bereikt zo nooit de top.

En dus wordt van fouten bij grote publieke werkorganisaties nauwelijks geleerd. Het parlement en de burger hebben het nakijken. Commissievoorzitter Bosman sprak van de noodzaak de kennis en informatiepositie van de Tweede Kamer te vergroten. Ook pleit hij voor meer waardering voor de uitvoering en meer zeggenschap voor medewerkers.

Bij dat laatste zou ik willen aanhaken. Als het zo is dat werkenden onvoldoende ruimte hebben om hun praktijk- en ervaringskennis te delen loopt het arbeidssysteem vast. Bij VPRO's Tegenlicht bleek in september 2020 dat werkenden in de zorg, in het onderwijs en bij vuilnisophaaldiensten heel goed in staat zijn om te praten over hun eigen werk, ook in relatie met het werk van anderen. Hen ('de onzichtbaren') wordt alleen bijna nooit iets gevraagd.

Zou het in de marktsector anders zijn? Dat ligt eraan. Ook daar is de medezeggenschap in principe geregeld, maar bedrijven zijn wel steeds meer onderdeel

geworden van ketens van internationale besluitvorming. Veel werkgelegenheid wordt tijdelijk van buiten ingehuurd. Ook wordt van deze bedrijven steeds vaker een maatschappelijke bijdrage gevraagd: hoe gaan we om met het milieu, wat dragen we bij aan de samenleving? Om goed te functioneren is sociaal-innovatief werken van belang.

Kan de ondernemingsraad daarbij van toegevoegde waarde zijn? Natuurlijk kan dat en de wetgever zou daarbij kunnen helpen. De taken van de ondernemingsraad nemen immers in omvang toe en spreiding van het werk is noodzakelijk. De almaar voortgaande digitalisering maakt het extra noodzakelijk oog te hebben voor de kwaliteit van kennisarbeid, zodat werkenden niet alom overbelast raken.

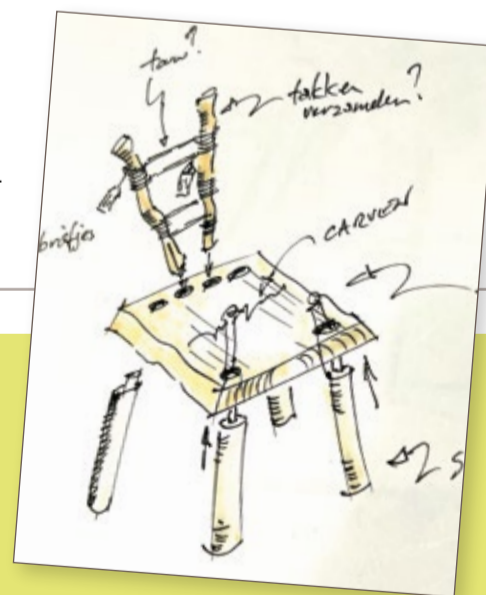
Misschien helpt het gebruik te maken van twee verborgen inzichten die eerder zijn opgedaan bij Toyota: daar verlopen alle interne processen zo goed mogelijk en helpen mensen op alle niveaus in de organisatie elkaar door een systeem van wederzijdse mentoring. Een praktische en noodzakelijke impuls om van elkaar te leren en elkaar te helpen.

Kennis blijft nu teveel in het hoofd van de professionals zonder te leren van elkaar door het organiseren van ontwikkelrollen en onderlinge coaching op de

werkplek. Dialoog, hoor- en tegenhoor, en voldoende toegang tot en gebruik van data zijn voorwaardelijk voor democratische besluitvorming in de organisatie. Dan kunnen vertegenwoordigers van de werkvloer een bijdrage leveren aan wat iedereen aangaat: een vitale werkorganisatie met een hoge kwaliteit van dienstverlening.

Marc van der Meer, bijzonder hoogleraar onderwijsarbeidsmarkt Tilburg University

Wimtalk

Wim Oolbekkink

De Future is Now

Het is niet moeilijk om je voor te stellen dat een eikenboompje van 20 cm en 4 heldergroene blaadjes in z'n kruin (een zogenaamde zaailing) nog tientallen jaren en waarschijnlijk meer dan 100 jaar nodig heeft om uit te groeien tot een volwassen boom. Maar die toekomst begint vandaag.

(Lees verder over ons *Trees to Be* bomenproject en de *bomenhub* op <https://treesforthefuture.nl/>)

Als jongeren een brief schrijven aan je 65-jarige zelf, een zogenaamde Brief aan de Toekomst, is al een stuk lastiger. Daar kun je wel wat hulp bij gebruiken. Je kunt nadenken over de best mogelijke toekomst maar hoe realistisch is dat? Het gevaar van luchtvaartserij loert om de hoek. Maar wanneer je verhaal in een echte tijdscapsule voor 50 jaar onder de grond verdwijnt biedt het je

mogelijkheden om je eigen toekomst te bouwen. Een toekomst die vandaag begint.

(Lees verder over ons project *Brief aan de Toekomst* op <http://www.briefaandetoekomst.nl/>)

De toekomststoel

Vandaag besluiten nemen die ook goed zijn voor de kinderen van je kinderen is pas echt serious business. Daar moet je echt wel even voor gaan zitten. Een toekomststoel kan daarbij helpen. De fysieke stoel, gemaakt van hout van Landgoed Zonheuvel, representeert de toekomstige generaties. Zij zitten als het ware aan de tafel waar directies, toezichthouders en ondernemingsraden besluiten bespreken.

De actieve denkoefening "wat zouden de kinderen van mijn kinderen vinden van dit besluit?" zorgt er voor dat je heel bewust nadenkt over

de impact van je handelen op de langere termijn. Met jouw besluit begint de toekomst.

(Lees verder over de *toekomststoel* <https://labtoekomstige generaties.nl/toekomststoel/>)

Wim Oolbekkink is programmamanager op Campus Landgoed Zonheuvel en initiatiefnemer van *Trees to Be* en *Brief aan de toekomst*. De *toekomststoel* is een initiatief van Jan Terlouw.

Voor een leefbare Heuvelrug

RBT HEUVELRUG & VALLEI WERKT AAN WAARDEVOL TOERISME

Met ruim 11.000 banen en een grote en groeiende bijdrage aan voorzieningen en sociale cohesie, is de recreatiesector van groot belang voor een fijne leefomgeving. In onze dorpen en steden worden recreatie en toerisme ook steeds belangrijker voor behoud van vitale functies zoals winkels, horeca, erfgoed en cultuur. Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Heuvelrug & Vallei is de organisatie voor de gebiedsmarketing van de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei. Vanuit ons kantoor op de Campus Landgoed Zonheuvel werken we iedere dag voor en samen met 600 regiopartners, negen gemeentes en de provincie Utrecht aan het versterken van de Heuvelrug als vitale, toekomstbestendige bestemming die van waarde is voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Onze ambitie is dat iedere bewoner direct of indirect profiteert van een evenwichtige, robuuste en verantwoorde bezoekerseconomie.

MEER INFO OP HV-MARKETING.NL

Kasteel Lezing met driegangendiner en live muziek

WAAROM ZEGGEN WE NIET WAT WE VINDEN?

15
september
2022

Ga voor meer info en tickets naar **WWW.PEOPLEPLUS.NL**

Voor een net iets andere bijeenkomst!

Gemaakt van hout en materialen van Landgoed Zonheuvel.

Goedlandt werkt zelfvoorzienend met behulp van duurzame methoden en technieken (circulariteit).

www.goedlandt.nl/historische-kwekerijmoestuin-zonheuvel

Specialisten in (duurzame) medezeggenschap

www.orconsultancy.nl
T 088-3434250

Campus Landgoed Zonheuvel feliciteert People Plus met zijn 20-jarig jubileum. Van harte!

Voor al uw (live) online en offline video producties

www.atpstudiozonheuvel.nl

- (Live) talkshows
- (Live) webinars
- Pitches / presentaties
- Event aftermovies
- Podcasts

Van ondernemingsraad naar Raad voor Duurzame Medezeggenschap?

In de afgelopen decennia wordt het appèl op het bedrijfsleven om bij te dragen aan meervoudige waardecreatie ten behoeve van de gehele samenleving alsmaar sterker. Het Strategie Trendsonderzoek 2022 van Berenschot laat zien dat duurzaamheid het afgelopen jaar een onderdeel van de managementagenda is geworden.

Onderwerpen als maatschappelijke betrokkenheid, opleiding & ontwikkeling en gezondheid & levensstijl van medewerkers komen steeds meer in de spotlight te staan. Combineer deze bevindingen met het hoofdthema van '22 van de Commissie Bevordering Medezeggenschap (CBM) van de SER, te weten 'strategische medezeggenschap draagt bij aan een vitale onderneming'. En het momentum is daar om ook de medezeggenschap te verduurzamen.

De ondernemingsraad, medezeggenschap, is gaaudeweg steeds meer, van een in ontwerp goed, een institutioneel verstand arrangement geworden. Terwijl het in ontwerp de stem is en het belang behartigt van alle stakeholders. Stichting SBI streeft ernaar om in 2022 naar buiten te treden met een helder geformuleerde visie op de toekomst van de medezeggenschap. Om dit te realiseren wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijke afstand tussen visie en werkelijkheid. Het onderzoek moet een actueel beeld gaan geven van de stand van zaken in de verhoudingen tussen zeggenschap en medezeggenschap. Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen bestaat het onderzoek uit twee delen. Het eerste gedeelte is een zogenaamd kwantitatief onderzoek, uitgevoerd door onderzoeksbureau Panteia en het tweede deel door middel van gesprekken met stakeholders, zoals OR-leden, sociale partners, bestuurders, wetenschappers, jongeren en OR trainers en adviseurs.

Beide deelonderzoeken richten zich in het bijzonder op drie grote vraagstukken:

1. Door de toename van de complexiteit van besturen/ ondernemingen is het risico groot dat de afstand tussen de ondernemingsraad en de boardroom steeds groter wordt, met als gevolg afstand. Herkent u dat en wat kunnen we daar dan aan doen?
2. Klimaatdoelstellingen, MVO, inclusie, zaken die (ook conform Berenschot Trendsonderzoek 2022) steeds meer tot het strategische domein van de organisatie gerekend kunnen worden. In hoeverre is dit een zaak voor alle werkenden in een organisatie en in hoeverre zou de ondernemingsraad daarin een belangrijke(re) rol moeten spelen (lees de ondernemingsraad is meer 'raad voor duurzame medezeggenschap')?
3. Hoe zijn werkenden verbonden met de organisatie en de ondernemingsraad? Zien we in de organisatie eenzelfde beweging als in de samenleving, toename apathie, terug in eigen cocon enz. Of ziet u het juist anders? En welke rol is in de verbinding weggelegd voor de ondernemingsraad?

De resultaten van de onderzoeken zijn nog niet bekend maar de eerste bevindingen laten zien dat OR-en en bestuurders zoekende zijn naar hoe invulling te geven aan nieuwe thema's als de digitale transformatie, duurzaamheid (MVO, SDG's), diversiteit en inclusie (bijvoorbeeld van zzp'ers) en de veranderende rol van stakeholders.

Om de visie van Stichting SBI te realiseren richt de vervolgvraag zich dan ook op hoe de OR zich kan ontwikkelen van de OR naar een 'Raad voor Duurzame Medezeggenschap' (RDMZ). De medezeggenschap is in de toekomst dan geen OR meer, maar wordt een RDMZ die ook MVO en bedrijfsethiek, de kwaliteit van het werk en de verbanden met de wereld buiten de onderneming bewaakt. Een waardengedreven medezeggenschap dus: gezamenlijk verantwoordelijkheid dragend voor de effecten van de organisatie op de samenleving (als in: het welzijn van alle stakeholders).

Frodo de Valk, Research & Development Stichting SBI / Campus Landgoed Zonheuveel

Waarom de duurzame doelen (SDG's) juist voor ondernemingsraden centraal zouden moeten staan

Een ondernemingsraad komt op voor de belangen van het personeel in een onderneming of organisatie. Dat klinkt compact en helder, maar het is een goede vraag hoe je die belangen ziet. Gaat het vooral om goede lonen, opleidingskansen, of gaat het ook om het lange termijn succes van het bedrijf in een veranderende wereld?

Om ons heen zien we op allerlei vlakken dat onze huidige manier van welvaart creëren niet meer houdbaar is. Als we ook voor onze kinderen en kleinkinderen een leefbare wereld, welzijn en kansen willen achterlaten, dan moet het roer om. De klimaat-, biodiversiteits-, water-, oceanen-, grondstoffen- en bodemcrisis zijn ernstig en niet op te lossen door 'tweaken' van onze huidige business modellen. Ongelijke kansen spelen op alle niveaus en benadelen onze economische en

Business as usual steeds minder een optie

menselijke ontwikkeling. Voor bedrijven betekent dit dat 'business as usual' steeds minder een optie is, wil het bedrijf op lange termijn blijven floreren. Feike Sijbesma, voormalig CEO van DSM, legde zijn motivatie voor een duurzame koers altijd uit met: "There are no jobs on a dead planet". Het is dan ook in het belang van werknemers dat een organisatie toekomstbestendig is. Duurzaam wordt snel het nieuwe normaal, en de verwachtingen vanuit de maatschappij worden steeds kritischer. Paul Polman roept bedrijven in zijn boek *Net Positive* op om niet bij te dragen aan problemen, maar aan de oplossingen van de grote uitdagingen van onze tijd. Hij geeft ook aan dat dat veel kansen oplevert: voor innovatie, nieuwe producten en diensten, nieuwe werkgelegenheid en het aantrekken van duurzame investeerders.

Dat is een gesprek dat ook – juist! – voor ondernemingsraden belangrijk is. Wat vinden werknemers van de rol van het bedrijf, van de organisatie, in de maatschappij? Heeft de organisatie een positieve impact of een negatieve voetafdruk? Hoe gaat een bedrijf om met mensen en hulpbronnen hier en in andere landen, en wat betekent dat voor de kansen van mensen elders ter wereld? Dat is niet een 'ver-van-mijn-bed-show' maar raakt direct aan imago, prestatie en toekomstbe-

stendigheid van de organisatie. En of het bedrijf een koploper kan zijn. Dat zou dus een 'hot topic' moeten zijn in elke ondernemingsraad.

De 17 duurzame ontwikkelingsdoelen geven de standaard voor duurzaamheid: alles wat nodig is

om menselijk welzijn en een leefbare planeet veilig te stellen zit erin. De Sustainable Development Goals (SDG's) bieden organisaties dan ook een kompas voor toekomstgerichte koers. Zeker, 17 doelen lijkt misschien veel en uitdagend, maar een snelle check zal waarschijnlijk laten

zien dat een organisatie op veel van die doelen een aanzienlijke impact heeft, of kan hebben. Met de SDG's als richtsnoer is het mogelijk de positieve impact te versterken. Tussen veel doelen bestaat synergie, en door het koppelen van verschillende doelen kan een bedrijf slim investeren. Afruilen moet waar mogelijk worden voorkomen of gemitigeerd. Ook daar helpen de SDG's om dit in beeld te krijgen, en te sturen op minimaliseren van negatieve impact.

Dit gaat om de kernwaarden, en hoort dus niet thuis bij alleen de duurzaamheidsmanager. Dit raakt de CEO, de Raad van Commissarissen, en zeker ook de ondernemingsraad. De SDG's draaien om gedeelde waarden: dit is hoe we willen dat onze wereld eruit ziet, groen – inclusief – rechtvaardig, nu en in de toekomst. Een mooiere inspiratie voor een ondernemingsraad kan ik me niet voorstellen.

Sandra Pellegrom, Landelijk SDG coördinator Ministerie van Buitenlandse Zaken

visie op LEREN
www.sbiformaat.nl/visie-op-leren

PERSONALISEREN VAN LEREN
CONTEXTGERICHT LEREN
SOCIAAL LEREN
PROCESMATIG LEREN
RESULTAATGERICHT LEREN
ZELFSTUREND LEREN

SBI Formaat ziet leren als volgt: Het tot stand brengen van duurzame veranderingen in kennis, houding en vaardigheden. Onder de juiste condities leiden deze veranderingen tot blijvende resultaten bij individuen en groepen. Je kunt op veel verschillende manieren leren. Wij geloven dat leren maximaal effect heeft als bovenstaande 6 pijlers terugkomen in leerinterventies.

UNIEK LEERTRAJECT VOOR DUURZAME MEDEZEGGENSCHAP

NPUR Utrechtse Heuvelrug

Met liefde gemaakt voor de natuur

ZonheuvelZwam
Kweek oesterzwammen op je eigen koffiedik. Met wat broed, koffiedik en een beetje liefde en geduld maak je heerlijke oesterzwammen en belandt jouw koffiedik niet in de verbrandingsoven. Bij ieder verkocht product, wordt een % afgedragen aan natuurbehoud en -beheer van Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Zo kunnen we blijven zorgen voor dit prachtige gebied, ook voor de generaties na ons.

Proef én steun de natuur

www.puurutrechtseheuvelrug.nl
Ontdek de bijzondere pure producten van Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Met dank aan alle ondernemers met een groen hart.

deHOOP & KONING
grafisch meer

Ook deze krant hebben wij met veel plezier voor jou gemaakt!

Grafische vakidioten zonder bindingsangst

Wij helpen profit- en non-profit organisaties hun boodschap beter communiceren naar hun doelgroep(en). Samen met onze ketenpartners realiseren we communicatiemiddelen die écht wérken.

Online en offline. Creatief, gedegen en snel. Vanaf concept, tekstschrijven, fotografie, grafische vormgeving, video (film en animatie), drukwerkadvies en inkoop, mailings, webdesign, webshops, webapplicaties, autobelevering tot en met planborden en het ontwikkelen van trainingstools etc.

Ben je op zoek naar een bureau wat al jouw communicatiemiddelen vertaalt in een pakkend en fraai vormgegeven medium?

Kom zeker een keer kennismaken in onze studio in het fraaie Maarten Maartenshuis en kijk in onze 'keuken' wat wij zoal doen en voor wie.

wim@dehoopenkoning.nl 06-14 23 96 42

dehoopenkoning.nl

Webdesign, Drukwerk, XL media, Specials

PLANNNEN®

www.planmen.com

Kom op ondernemingsraad: de bal ligt bij jou

Het verduurzamen van bedrijfsdoelen, dat wil het merendeel van het bedrijfsleven. Soms omdat het moet, soms omdat het hoort en steeds vaker omdat het loont. Dan is de vraag dus niet meer *waarom*, maar *hoe*. Over het antwoord op die vraag schreef Hugo von Meijenfeldt (ambassadeur van SDG House) het boek "Bedrijfsdoelen verduurzamen". En speciaal voor deze krant legden hij en Wim Oolbekkink (aanjager SDG House) de focus op de rol van de ondernemingsraad in het verduurzamen van die bedrijfsdoelen.

We maken in dit artikel de vergelijking met het voor iedereen begrijpelijke voetbal. Dat is gevaarlijk terrein, want Nederland telt immers 17,5 miljoen bondscoaches. Daarom zien we in ieder geval af van complexe zaken als de buitenspelval en de VAR. Net als langs de vier assen in het spinnenweb op de voorkant van het boek bespreken we de volgende vier vragen:

1. Welke positie speel je?
2. Wanneer sla je toe?
3. Wie betrek je in het spel?
4. Wanneer heb je gewonnen?

Ad 1. Welke positie speel je als OR?

Niet alleen spelen waar de bal is, dan krijg je kluitjesvoetbal. Ook geen

balletjes afwachten. Je moet in alle posities kunnen spelen. Dat vraagt om wendbaarheid en een brede scope. Dit gaat over de holistische aanpak van een bedrijf: sociaal, milieu, welvaart en integriteit.

Ad 2. Wanneer sla je toe?

Niet alles op de eerste minuten of blesuretijd inzetten. Je hebt minstens 90 minuten, gebruik die ook. De SDG agenda raakt aan het gehele bedrijfsproces: missie, strategie, doelen, management en rapportage.

Ad 3. Wie betrek je in het spel?

Niet alleen pingelen of één-tweetjes met je maatje. Je wint niet met 11

fantastische ééntallen, maar met één fantastisch elftal. Een ondernemingsraad is een team. En speel het spel met alle belanghebbenden in en om het bedrijf: jong talent, aandeelhouders, leveranciers, klanten en financiers.

Ad 4. Wanneer heb je gewonnen?

Als je je aan de spelregels houdt is dat mooi. Als je de fair play cup wint is dat nog beter. Maar je moet scoren om te winnen, vanuit alle hoeken: penaltystip, binnen het elfmeter gebied en een afstandsschot. Dit gaat over de Sustainable Development Goals. En over Leave No One Behind. Er is geen tijd te verliezen. Kom op ondernemingsraad: de bal ligt bij jou.

Dit artikel is een bewerking van de afscheidstoespraak die Hugo hield op 21 oktober 2021.

Verbeter de toekomst, begin bij de OR

SDG-trainees Chirreley, Max, Merlijn en Eva organiseerden 'Word de OR van mORgen'. In samenwerking met SBI Formaat en WissemaGroup gaven zij een bevlogen webinar, waardoor OR-leden echt aan de slag kunnen met duurzaamheidsdoelen. Max: "De OR is de plek voor mensen met idealen."

De afgelopen maanden kwamen Chirreley, Max, Merlijn en Eva wekelijks bij elkaar op Landgoed Zonheuvel voor het SDG Traineeship, een landelijk programma van SDG House, dat jongeren en organisaties aan elkaar koppelt om de Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN te halen in 2030. De jongeren kregen de opdracht om een event te organiseren om de SDG's te implementeren in ondernemingsraden. Aanvankelijk dachten ze dat ze met een taai onderwerp te maken hadden, maar niets bleek minder waar. Max: "Ondernemingsraden hebben onterecht een stoffig imago. Door gesprekken met Jytte Glissenaar, directeur van SBI Formaat, kwamen we erachter dat de OR juist een plek is voor mensen met idealen."

Ook het contact met Wesley Kok vonden de jongeren inspirerend. Chirreley: "Wesley werkt als consultant bij PlanMen en vindt duurzaamheid belangrijk. Toen hij zich verkiesbaar stelde als OR-lid voerde hij campagne met de boodschap dat hij de organisatie wilde verduurzamen. Nadat Wesley was gekozen, stelde hij een duurzaamheidscommissie in. Bij alle beslissingen die de OR neemt, wordt

nu getoetst of ze de SDG's dienen. De commissie is er ook om van gedachten te wisselen. Dat vond ik ook een goede les: je hoeft niet zelf alle oplossingen te verzinnen. De kracht ligt juist in de samenwerking."

Impact creëren

De trainees bedachten en verzorgden samen 'De OR van mORgen', een webinar voor iedereen die aan de slag wil gaan met SDG's. Eva: "Ondernemingsraden zijn onbewust vaak al bezig met thema's die een link hebben met SDG's. Want als je je inzet voor minder werkstress waardoor je werknemers gezond blijven, werk je mee aan het realiseren van SDG 3: goede gezondheid en welzijn. Door doelbewust met de SDG's aan de slag te gaan, kun je nog meer bereiken en impact creëren."

Een perfect voorbeeld is het verhaal van Dopper, het bedrijf achter de her vulbare plastic drinkflessen. Frederike Schoonheim, head of People & Culture bij Dopper, vertelde in de webinar hoe duurzaamheid onderdeel is van de identiteit van het bedrijf en dat dit consumenten, maar zeker ook medewerkers, aanspreekt. Als doelen van een bedrijf de persoonlijke drijfveren van medewerkers

raken, ervaren ze meer voldoening. De doelstellingen zijn dus op allerlei fronten goed voor een organisatie. Maar om met de SDG's aan de slag te kunnen, moet je wel van het bestaan afweten. Merlijn: "Helaas zijn de SDG's bij veel mensen onbekend. Ik sprak laatst met een medewerker van een ministerie die niet wist wat deze doelen zijn. Het allereerste deel van de webinar begon dan ook met uitleg over de SDG's en het belang hiervan voor de OR. We hadden Rob van Tulder, professor International Business en verbonden aan de Erasmus Universiteit, gevraagd om een presentatie te geven over SDG's en het belang van de OR. Volgens de professor ligt er een enorme kans voor ondernemingsraden om hiermee aan de slag te gaan."

Shoot for the stars

Na de uitleg bespraken Eva en Max met Rob en Frederike wat organisaties moeten doen om toekomst bestendig te zijn. De wil om duurzaam bezig te zijn blijkt een vereiste. Vervolgens deelde Wesley Kok wederom zijn inspirerende verhaal, deze keer met een grote groep kijkers. Merlijn en Chirreley leidden het tweede gesprek met Wesley en Wim Oolbekkink, aanjager van SDG Campus Landgoed Zonheuvel. Wim gaf mee dat je niet bang moet zijn om grote doelen te stellen. Hij vertelde dat Stichting SBI de ambitie heeft om in 2030 de onbetwiste marktleider te zijn op het gebied van duurzame bedrijfsvoering. Een organisatie waar medewerkers

SDG HOUSE

elektrisch naartoe reizen en waar alleen maar gerecyclede producten worden gebruikt. Chirreley: "Ik weet dat veranderingen klein beginnen en alle beetjes helpen, maar van deze webinar heb ik geleerd groots te dromen. Shoot for the stars en zie waar je terecht komt."

Sonja Brekelmans,
marketing & community medewerker

SDG-trainees Merlijn, Eva, Max en Chirreley in ATP Studio Zonheuvel, waar de webinar werd opgenomen.

Merlijn Vermeulen (23)

Werk/ studie: Bachelor Marketing communicatie behaald. Werkzaam bij Regionaal Energieloket, een bedrijf dat de energietransitie probeert te versnellen.

Wil in de toekomst: duurzaam ondernemen met een eigen bedrijf dat een positieve bijdrage levert aan de wereld.

Eva Barnhoorn (22)

Werk/ studie: Studeert Bedrijfskunde aan de UvA.

Wil in de toekomst: duurzame veranderingen helpen doorvoeren die de standaard veranderen. Bijvoorbeeld door reizen met de trein goedkoper te maken dan reizen met het vliegtuig en vleesvervangers voordeliger te maken dan vlees.

Max Bruinekool (27)

Werk/ studie: Docent Geschiedenis en Aardrijkskunde op de Vinse School in Amsterdam.

Wil in de toekomst: leerlingenraden trainen in duurzaamheid en de SDG's helpen implementeren in het onderwijs.

Chirreley Rensch (26)

Werk/ studie: Studeert Rechtsgeleerdheid aan de Open Universiteit in Amsterdam en bezig met het halen van de 'Sustainable Development Certificate'.

Wil in de toekomst: zich specialiseren in klimaatrecht en in 2030 de VN meehelpen om de nieuwe Sustainable Development Goals te bepalen.

Programma op de Campus 2022

- Maand Juli** **06: SBI Jaarbijeenkomst 'De Ondernemingsraad van morgen'** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- Maand Augustus** **07: Taterwater Verteltheater – 'Tussen twee werelden' De Mabinogi, Mythische Verhalen uit Wales** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- 12: Zonheuvel Zomernachten. 'Landscapes' Jeff Heijne gitaar en Rik Cornelissen accordeon** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- 20: De Spaanse wielertocht La Vuelta komt langs Landgoed Zonheuvel** www.lavueltaholanda.com
- 26: Zonheuvel Zomernachten. Het Kaña Trio - Three of a kind** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- 28: Zomer Vertelpodium. Vertelkring Driebergen en anderen** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- 31: Het CSC congres 'Roeping tot kwetsbaarheid'** www.stichting-csc.nl
- Maand September** **01: Het CSC congres 'Roeping tot kwetsbaarheid'** www.stichting-csc.nl
- 02: Dialoog 'Iedere organisatie zijn eigen dialoogplein' (Dialoogplein Nederland en NCD)** www.dialoogpleinnederland.nl
- 02: Zonheuvel Zomernachten. Maat Saxophone Quartet** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- 06: Personeel Gezocht, seminar over krapte op de arbeidsmarkt (VNO-NCW midden en Stichting SBI)** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- 06: Kasteeldialoog - 'Hoe vorm je een werk-community nu er meer dan voorheen thuis wordt gewerkt?' O.a. met de Zuid-Afrikaanse singer/songwriter Jeremy Olivier.** www.peopleplus.nl
- 08: Start Groen Traineeship Trees to Be** www.treestobe.nl
- 09: Ifmec Research & Reunion Event** Tijdens dit Event deelt Ifmec Academy zijn kennis als inspiratie met mede-vakgenoten. www.ifmec.nl
- 14: College Reputatiemanagement** www.ncd.nl
- 15: Kasteellezing - Ubuntu en waarom zeggen we niet wat we vinden?** www.peopleplus.nl
- 17 en 18: Atelier route Wijk bij Duurstede** www.cultureleregio.nl
- 27: Webinar Diversiteit en Inclusie** www.sbiformaat.nl
- 29: Webinar vakantieplanning in de zorg** www.planmen.com
- 24, 25 en 26: SDG Action Days Turn it around. Presentatie plasticvrije ambitie.** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- Maand Oktober** **02: Kunstmarkt Art Dorestad (Wijk bij Duurstede)** www.cultureleregio.nl
- 25: Tamme kastanje festival** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma
- 28 en 29: Kunstexpositie in de Napoleonschuur te Amerongen.** www.cultureleregio.nl
- Maand November** **03: Dag van de Commissaris.** Een dag vol inspiratie, kennis, reflectie en samen leren voor commissarissen. www.ncd.nl
- 14 t/m 18: Week van de werkstress** www.sbiformaat.nl en www.odyssee.nl
- 18: Slotconferentie 'Het herstel van Nederland'** Een veranderende wereld... Waar staat FM? Presentatie van de resultaten van de onderzoeksagenda van Research & Innovation. www.ifmec.nl
- 29: Duurzame personeelsplanning in de zorg** www.planmen.com
- Maand December** **22: Kerst (pakket) markt** www.campuslandgoedzonheuvel.nl/programma

Colinda Bongers was de afgelopen tijd artist in residence in de torenkamer van het Maarten Maartenshuis. Zij rondt een boek af over de schrijver Maarten Maartens en zijn relevantie voor vandaag. In de geest van Maarten Maartens: een mooi boek vol verhalen, recepten, kunst en natuur.

Wil je het maakproces volgen, word dan MeeMaker. Meer info op www.mee-makers.nl
Heb je interesse in het boek, dan kun je alvast een exemplaar bestellen via colinda@getofftheroad.nl

Heuvelrug Duurzaamheidsfestival

Duurzaamheid is relevanter en urgenter dan ooit en de natuur en duurzaamheid vormen, naast cultuur en erfgoed, het DNA van de Heuvelrug. En op Landgoed Zonheuvel, dat sinds 2018 het SDG House huisvest, staat het thema duurzaamheid al langere tijd centraal.

De hele zomer zal dus in het teken staan van duurzaamheidsactiviteiten. Dat zal variëren van het plasticvrij krijgen van de Heuvelrug door ploggen en plandelen en het introduceren van de Raad voor Duurzame Medezeggenschap, een raad die onderzoekt hoe we invulling kunnen geven aan rechten voor de natuur.

Het jaar 2022 is om een aantal redenen een goed startmoment om de activiteiten die samen met partners van het landgoed, gemeente Utrechtse Heuvelrug, GoedVolk, La Vuelta Hollanda en SDG Nederland gaan plaatsvinden te bundelen onder de noemer Heuvelrug Duurzaamheidsfestival.

De Spaanse wielertocht La Vuelta die deze zomer over de Heuvelrug komt en de meest duurzame ooit zal zijn, kan gebruikt worden als versneller van verschillende duurzaamheidsinitiatieven (waaronder die van duurzaam vervoer en het verduurzamen van landgoederen op de Heuvelrug).

Kijk voor meer informatie op www.duurzaamheidsfestival.info

Landgoed Zonheuvel is centrale locatie van het festival, maar evenementen kunnen ook op andere plekken plaatsvinden in het kader van Duurzaamheidsfestival on Tour.

1. Er is veel energie op de duurzaamheidsinitiatieven.
2. De wielerronde La Vuelta Hollanda komt deze zomer door de Heuvelrug en heeft het thema duurzaamheid expliciet omarmt.
3. De SDG Action Day aan het einde van de zomer is een vast moment om aandacht te besteden aan het thema.

De komst van La Vuelta naar de regio in augustus is de aanleiding om deze zomer te starten met het Heuvelrug Duurzaamheidsfestival. Komende jaren willen we samen met de aangesloten partners van Campus Landgoed Zonheuvel het festival verder uitbouwen.

Colofon

De Zonheuvel is een uitgave van Campus Landgoed Zonheuvel en is o.a. mogelijk gemaakt door Stichting SBI. Verschijnt 4 x per jaar.

Oplage gedrukt: 750 exemplaren

Bereik digitaal: 40.000 - 60.000 views

Redactie: Wim Oolbekkink, Jaap Jongejan, Sonja Brekelmans

Ontwerp, opmaak en druk: de Hoop & Koning | grafisch meer Doorn

Wilt u de campuskrant in uw mailbox ontvangen? Schrijf u dan in via onderstaande website:

campuslandgoedzonheuvel.nl

Voor samenwerking, bezinning en inspiratie

SDG HOUSE | HUIS VAN ARBEIDSVERHOUDINGEN
DIALOOGPLEIN NEDERLAND | KUNST & CULTUUR

Deze krant is gedrukt op landbouwafval.